

Številka: Up-1134/18-23

Datum: 6. 6. 2022

PRITRDILNO LOČENO MNENJE SODNICE DR. ŠPELCE MEŽNAR K ODLOČBI ŠT. Up-1134/18 Z DNE 12. 5. 2022

Z izrekom, ključnimi argumenti in predvsem izidom tehtanja soglašam. Ker gre za prvo odločbo Ustavnega sodišča, ki presoja sorazmernost prikritega (in nezakonitega) videonadzora na delovnem mestu zaradi varstva ustavnih pravic drugih oseb (varovanca), pa se mi zdi pomembno opozoriti na okoliščino, za katero menim, da v odločbi ni posebej izpostavljena (pa bi morda morala biti). Gre za vprašanje, ali zvočno in slikovno snemanje, do katerega pride zgolj v primeru, da delavec protipravno poseže v zasebni predal nočne omarice nepokretnega varovanca, res predstavlja poseg v pravico do zasebnosti (35. člen Ustave). Iz te predpostavke so namreč izhajala tako redna sodišča kot Ustavno sodišče.

Ključna dejstva v tej zadevi so naslednja. Zaradi ponavljajočega izginjanja denarja svojih varovancev je delodajalec (dom za ostarele) uvedel ukrepe, da bi ujel morebitnega tatu (tatico). Med drugim je v predal nočne omarice v sobi, v kateri biva nepokretni oskrbovanec, namestil kamero. Ta se je sprožila le, če (ko) je nekdo predal odprl. Pritožnica (zaposlena medicinska sestra, ki je negovala nepokretnega oskrbovanca doma za ostarele) je v predal segla neupravičeno¹ – brez soglasja varovanca – in iz njega odtujila denar. To je zaznala tudi kamera. Izvedeno (časovno in krajevno zelo omejeno)² snemanje ni bilo skladno z zahtevami ZVOP-1. Pritožnica je zaradi svojega ravnanja izgubila zaposlitev.

¹ Prim. 8. točko obrazložitve: "Dejansko stanje, ugotovljeno v sodnem postopku, izkazuje, da je bilo najprej s prikritim snemanjem ugotovljeno, da je pritožnica *neupravičeno* (poudarek Š. M.) segla v zasebni predal varovanca, iz katerega je zmanjkoval denar."

² Naprava je začela snemati šele, ko je zaznala gibanje, in nehala snemati, ko gibanja ni več zaznala. Posnela je le tiste osebe, ki so predal odprle, in jih snemala toliko časa, kolikor je bil predal odprt. Snemala je le območje neposredno pred odprtim predalom, torej le osebe, ki so stale pred odprtim predalom. Pooblastilo detektivu je bilo dano le za 14 dni.

Sodišča (redna in Ustavno) so ugotovila, da je delodajalec s snemanjem posegel v pritožnično upravičeno pričakovanje zasebnosti na delovnem mestu in s tem v pravico do zasebnosti iz 35. člena Ustave. Sprašujem se, ali je takšno izhodišče ob upoštevanju sodne prakse ESČP res edino možno.

Bistveno v zadevi se namreč zdi dejstvo, da pritožnica v varovančevi sobi, kjer je (med drugim) izvajala svoje delovne obveznosti, ni bila deležna nepretrganega in avtomatičnega videonadzora. Delodajalec se ni odločil za namestitev kamere, ki bi 14 dni (toliko je veljalo pooblastilo detektivu) snemala varovančevo sobo in s tem pritožnico ves čas njenega gibanja po celotni sobi. Odločil se je za kamero, ki se je sprožila izključno v primeru, če je zaposlena segla v zasebni predal nočne omarice, v katerega sicer ni smela segati. Kamera je nato snemala v zelo omejenem vidnem polju zelo kratek čas – ob zaprtju predala je snemanje prenehalo.³ V zadevi *Lopez Ribalda*,⁴ na katero se sklicuje naša odločba, je delodajalec (supermarket) skrite kamere namestil tako, da so blagajničarke na delovnem mestu snemale nepretrgoma deset dni zapored. Kamere niso bile nameščene v okolje, v katerega delavke sicer ne bi smele vstopati/posegati, pač pa so snemale območje vhoda in izhoda iz trgovine ter območje blagajn, kjer se blagajničarke seveda upravičeno zadržujejo. To je pomenilo, da so bile pod videonadzorom deset zaporednih dni večino svojega delovnega časa.

Glede na navedeno se sprašujem, ali je šlo v konkretnih okoliščinah sploh za poseg v pričakovano zasebnost pritožnice na delovnem mestu. Delodajalec namreč ni posegel v njeno zasebnost v varovančevi sobi (kar bi nedvomno pomenilo poseg v 35. člen Ustave), kjer je imela pravico in obveznost opravljati svoje delo, pač pa v njeno "zasebnost" pri odpiranju predala nekoga tretjega, v katerega ni imela pravice seči. Ali res drži predpostavka, da zaposleni na delovnem mestu uživajo neomejeno pravico do zasebnosti v prav vseh delodajalčevih prostorih (in njihovih delih), tudi tistih, v katere sploh niso pooblaščen vstopati ali posegati? Se sme zaposleni upravičeno sklicevati na zasebnost, če nepooblaščen vstopi v pisarno drugega zaposlenega in tam brska po njegovih predalih ali računalniku? Sprašujem se skratka, ali je treba pri presoji, ali je prišlo do posega v zasebnost, upoštevati tudi dejstvo, da se je zaposleni v določenem prostoru delodajalca nahajal (ali v določen del prostora segal) v nasprotju s svojimi delovnimi obveznostmi in pooblastili. Če bi to okoliščino v konkretnem primeru upoštevali, bi bil lahko zaključek tudi tak, da do posega v zasebnost niti ni prišlo.

Seveda je pristop Ustavnega sodišča (in rednih sodišč) do zaposlene delavke prijaznejši od pravkar opisanega. Omogoča namreč tehtanje in s tem teoretično tudi odločitev v njeno korist. Vendar v konkretnem primeru na tehtnici niso bili interesi (praviloma) močnejšega delodajalca in (praviloma) šibkejše zaposlene, kot v zadevi *Lopez Ribalda*. Na tehtnici so bili interesi zaposlene in (vsaj enako) šibkega varovanca, ki zaradi starosti

³ To je pomenilo, da je bil videonadzor zaposlene časovno omejen na zelo kratek čas – od trenutka, ko je segla v predal, do trenutka, ko ga je zaprla.

⁴ Sodba ESČP v zadevi *Lopez Ribalda in drugi proti Španiji* z dne 17. 10. 2019, 92.–94. točka obrazložitve.

in nepokretnosti ne more varovati niti svoje zasebnosti niti svoje lastnine. V taki situaciji pa se zdi stališče, da zaposlena upravičeno pričakuje zasebnost tudi pri prepovedanem seganju v zasebni predal nočne omarice nemočne ostarele osebe, ustavnopravno precej neprepičljivo.

dr. Špelca Mežnar
Sodnica